

Begeleidingsformulier beleidsoverleg

BO Natuur, Milieu & Aanpak Landelijk Gebied (H. Roijackers)

Naam dossier

Herziening provinciaal exotenbeleid

Datum overleg	Status	Case/documentnummer
17 februari 2025	Besluitvormend	/
Programma		
Natuur		
Programmamanager (Opdrachtgever)	Telefoon/email	Akkoord
5.1.2.e	5.1.2.e	Ja
	5.1.2.e @brabant.nl	
Opdrachtnemer	Telefoon/email	Akkoord
5.1.2.e	5.1.2.e	Ja
	5.1.2.e @brabant.nl	
Auteur	Telefoon/email	
5.1.2.e	5.1.2.e	
	5.1.2.e @brabant.nl	

Voorstel/beslispunten

1. Instemmen met het GS-beslisdocument conceptherziening exotenbeleid
2. Kennisnemen van het voorstel voor de aanpak van de Aziatische hoornaar

Korte aanleiding

Sinds 2018 is de provincie beleidsverantwoordelijk voor de aanpak van invasieve uitheemse soorten binnen de provincie. Het provinciale exotenbeleid is uitgewerkt in het Plan van aanpak invasieve exoten dat in 2020 is vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Op 3 november 2023 hebben Provinciale Staten een motie ([M140-2023](#)) aangenomen om het bestaande exotenbeleid (het Plan van aanpak invasieve exoten) tussentijds te evalueren en herzien. De tussenevaluatie is op 15 oktober door Gedeputeerde staten gedeeld met Provinciale Staten.

Op 5 november 2024 hebben PS een verzoek ingediend voor een oordeelsvormende themabijeenkomst om in gesprek te gaan over de tussenevaluatie en in het bijzonder de aanpak van de Aziatische hoornaar. Deze themabijeenkomst is voorzien op 14 maart 2025.

Om Provinciale Staten zo goed mogelijk mee te nemen in de laatste ontwikkelingen in het exotendossier is ervoor gekozen om de conceptversie van het herziene Plan van aanpak invasieve exoten te delen met de Provinciale Staten. Op deze wijze kunnen Provinciale Staten kennisnemen van de wijze waarop de bevindingen van de tussenevaluatie worden verwerkt in de herziening. Het betreft een conceptversie dat gelijktijdig wordt gedeeld met externe partners en belanghebbenden voor een terugkoppeling.

In het verzoek voor een oordeelsvormende themabijeenkomst wordt nadrukkelijk verzocht om aandacht te hebben voor de aanpak van de Aziatische hoornaar. De herziening gaat hier niet uitgebreid op in omdat die het gehele exotendossier beslaat. Desalniettemin zal een besluit moeten worden genomen over de aanpak van de Aziatische hoornaar. Afgelopen najaar is gewerkt aan een voorstel voor de aanpak van de Aziatische hoornaar. De voorgestelde aanpak wordt hieronder en in bijlage 2 nader toegelicht.

Nadere toelichting op het dossier

BR

BR

Wat betreft de aanpak van wijdverspreide soorten is onderscheid gemaakt tussen de Aziatische hoornaar en de overige soorten. We bevinden ons in een transitie als het gaat om de Aziatische hoornaar, waardoor deze soort nu meer aandacht krijgt. De provincie kan niet langer alle nesten die binnen de provincie worden gemeld bestrijden en zal in de toekomst meer een coördinerende en faciliterende rol pakken (zie hieronder). Vanuit het provinciale biodiversiteitsbelang zal het wel zinvol blijven om lokaal nesten te bestrijden. Bijvoorbeeld in leefgebieden van wilde bijen of zweefvliegen die op de rode lijst staan. Vanuit de faciliterende rol kan overwogen worden om middelen in te zetten voor het organiseren van vrijwilligersnetwerken of het beschikbaar stellen van zendersets waarmee hoornaarnesten kunnen worden opgespoord. Daarom zal ook de komende jaren budget gereserveerd moeten worden voor de Aziatische hoornaar.

BR

Aanpak Aziatische Hoornaar

De Aziatische hoornaar heeft een beheersopgave en maakt onderdeel uit van het plan van aanpak. Voor verschillende soorten in het plan van aanpak wordt een nadere uitwerking gemaakt, de Aziatische hoornaar is er één van. Gezien de grote maatschappelijke en politieke aandacht voor deze soort wil ik u alvast meenemen in de voorgestelde aanpak van deze soort.

Zoals in 2024 is gebleken, wordt het voor de provincie Noord-Brabant steeds moeilijker om de Aziatische hoornaar alleen te bestrijden. De bestrijding en beheersing van de Aziatische hoornaar is echter een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Om die reden wordt voorgesteld om de bestrijding van Aziatische hoornaars door de provincie af te bouwen en in plaats daarvan een coördinerende regierol op te pakken. 2025 vormt hierin een transitiejaar waarin de bestrijding van Aziatische hoornaar nog door de provincie wordt uitgevoerd.

Momenteel heeft de provincie een meerjarencontract voor de bestrijding van de Aziatische hoornaar. Naar verwachting zullen de middelen die binnen het contract beschikbaar zijn dit jaar worden uitgeput. Voorstel is om nesten te bestrijden totdat de middelen uitgeput zijn en de bestrijding van de (kleinere en goedkopere) primaire nesten¹ voorrang te geven.

Parallel aan de bestrijding zal in samenspraak met belanghebbenden een landelijke en provinciale aanpak worden opgesteld waarin duidelijke kaders worden gesteld voor de verschillende belanghebbenden. In bijlage 3 is een voorstel voor zowel de landelijke als provinciale aanpak nader toegelicht. De voorgestelde aanpak is gebaseerd op de succesvolle **organisatie- en communicatiestructuur die is opgezet voor de aanpak van de Eikenprocessierups. Opgemerkt moet worden dat de eikenprocessierups geen invasieve exoot is en in tegenstelling tot de Aziatische hoornaar geen bedreiging vormt voor de biodiversiteit. Desondanks kan veel worden geleerd van de achterliggende organisatie- en communicatiestructuur.**

Kern van de voorgestelde aanpak is dat op landelijk niveau de communicatie, kennisontwikkeling en algemene richtlijnen en doelen worden bepaald, die op provinciaal niveau verder worden uitgewerkt.

Op provinciaal niveau nemen belanghebbenden vanuit hun eigen verantwoordelijkheid de bestrijding van de Aziatische hoornaar op zich. Globaal betekent dit het volgende:

- De Provincie bestrijdt nesten daar waar een concreet risico is voor de biodiversiteit. Bijvoorbeeld in vastgestelde leefgebieden van wilde bijen en andere relevante rode lijstsoorten
- De gemeente bestrijdt nesten met een risico voor de volksgezondheid zoals laaghangende secundaire nesten of primaire nesten
- Imkers nemen maatregelen om hun bijenkasten te beschermen, al dan niet gesteund door (Z)LTO of de Provincie (idealiter programma landbouw)
- Particulieren laten nesten op eigen terrein bestrijden. De gemeente kan uiteraard tegemoet komen en de kosten (deels) op zich nemen.

Daarnaast kan de provincie vanuit haar faciliterende functie een bijdrage leveren voor de aanschaf van zendersets om nesten op te sporen of het centraal (laten) coördineren van vrijwilligersnetwerken.

¹ Primaire nesten zijn de kleinere voorjaarsnesten die vaak in vogelhuisjes, schuurtjes of andere goed te bereiken plekken worden gemaakt. Wanneer het primaire nest te klein wordt, verhuist het hoornaarvolk naar het grotere secundaire nest dat vaak hoog in een boom wordt gemaakt. Dit gebeurt in juli/augustus, de secundaire nesten worden daarom ook wel zomernesten genoemd.

BR

Vervolg/planning

BR

Ten aanzien van de Aziatische hoornaar wordt zo spoedig mogelijk een provinciale werkgroep opgezet met de relevante partijen. Met hen wordt de voorgestelde (Brabantse) aanpak gedeeld en besproken. Op ambtelijk niveau wordt in IPO-verband inmiddels verkend welke mogelijkheden er zijn om de landelijke aanpak van de Aziatische hoornaar te coördineren. Bijvoorbeeld via de huidige structuur van de Eikenprocessierups of door het opbouwen van een vergelijkbare structuur. Het Brabantse traject loopt voor op het landelijke traject, maar kan gezien de urgentie van dit dossier niet op de landelijke ontwikkelingen wachten.

Bijlage(n)

BR

3. Voorstel aanpak Aziatische Hoornaar